

Sygn. akt I C 1049/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Piotr Jakubiec

Protokolant Jolanta Lisiowska

po rozpoznaniu w dniu 28 sierpnia 2015 r. w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. P. i S. P.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki A. P. kwotę 60.000 zł (sześćdziesiąt tysięcy złotych o/100) tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 31 lipca 2012 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki A. P. kwotę 30.000 zł (trzydzieści tysięcy złotych o/100) tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia 31 lipca 2012 r. do dnia zapłaty;

III. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda S. P. kwotę 60.000 zł (sześćdziesiąt tysięcy złotych o/100) tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 12 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty;

IV. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda S. P. kwotę 30.000 zł (trzydzieści tysięcy złotych o/100) tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia 12 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty;

V. oddala powództwa w pozostałej części;

VI. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty na rzecz powódki A. P. kwotę 8.009 zł (osiem tysięcy dziewięć złotych o/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1049/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 27 czerwca 2013 r. roku A. P. oraz małoletni S. P. wnieśli o zasądzenie od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. świadczenia w łącznej wysokości 347.600 złotych wraz z należnymi odsetkami ustawowymi od dnia wezwania ubezpieczyciela do spełnienia świadczenia do dnia zapłaty, wskazując, że na objętą pozwem kwotę składają się następujące roszczenia:

1. 130.000 złotych tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę dla żony poszkodowanego M. A. P.,
2. 130.000, 00 złotych tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę dla syna poszkodowanego M. S. P.,

3. 30.000, 00 złotych tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej powódki A. P., po śmierci męża M. P.,

4. 30.000, 00 złotych tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej powoda S. P., po śmierci ojca M. P.,

5. 800 złotych miesięcznie płatnych do 10-go dnia każdego miesiąca poczynając od miesiąca następującego po miesiącu, w którym doszło do zdarzenia tytułem renty wyrównawczej na pokrycie częściowych kosztów utrzymania małoletniego S. P., w następstwie pogorszenia się jego sytuacji materialnej na skutek śmierci ojca M. P. (z ustawowymi odsetkami od dnia 11-go każdego miesiąca do dnia zapłaty)

Powodowie domagali się również zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. (k. 3)

W uzasadnieniu pozwu powodowie podnieśli, że w dniu 5 marca 2012 roku na terenie R. (...) – gmina K., okres S., na drodze klasy (...) nr (...) na (...)km, poszkodowany M. P., będąc pasażerem samochodu marki O. (...) nr rej. (...), (...), kierowanego przez K. W. w następstwie zderzenia O. (...) z jadącym z naprzeciwka samochodem marki V. (...), nr rej. (...) z naczepą marki F. (...), nr rej. (...), których właścicielem jest Z. H., a kierującym pojazdem był P. H., poniósł śmierć na miejscu. Wskutek śmierci najbliższej osoby istotnie pogorszyła się sytuacja obojga powodów, co rodzi odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanego na podstawie art. 446 § 3 kc. Powodowie otrzymali od pozwanego z tego tytułu kwoty po 20.000 zł, które to odszkodowania uznają za niewystarczające i żądają dodatkowo po 30.000 zł. Uzasadniając żądanie zadośćuczynienia powodowie wskazali, że wskutek śmierci osoby najbliższej utracili prawo do osobistej więzi ze zmarłym. Utrata więzi emocjonalnych i rodzinnych związanych ze śmiercią najbliższego członka rodziny oraz związane z tym przeżycia psychiczne każdego z nich stanowią niepowetowaną krzywdę, znacznie większą niż w innych sytuacjach powodujących w świetle prawa obowiązek naprawienia krzywdy za pomocą odpowiedniego zadośćuczynienia. Dobro osobiste w postaci prawa do życia w rodzinie, wywodzone z art. 446 § 4 k.c. w hierarchii wartości zasługiwać powinno na wzmózoną, w porównaniu z innymi chronionymi dobrami ochronę, a tym samym wymiar zadośćuczynienia w przypadku jego naruszenia powinien być na relatywnie wysokim poziomie. Strona powodowa wskazała, że M. P. wspierał osobiście, materialnie i emocjonalnie swoją żonę oraz syna, z którymi był bardzo związany. Powodowie do dzisiaj nie mogą pogodzić się ze śmiercią męża i ojca. Po śmierci M. P., powodów ogarnęło uczucie osamotnienia i osłabienie energii życiowej. Strona powodowa wskazała, że przed śmiercią M. P. powódka A. P. była osobą towarzyską o dużym uroku osobistym, natomiast obecnie jest przygnębiona, smutna. Osamotnienie stało się przyczyną przewlekłej i głębokiej depresji. Powodowie A. i S. P. potrzebowali pomocy psychologicznej. Pozwany przyznał i wypłacił powodom zadośćuczynienia w wysokości po 20.000 zł. W ocenie powodów winny one wynieść po 150.000 zł (uzasadnienie pozwu k.8).

W piśmie procesowym z dnia 13 sierpnia 2013 r. (k. 85) powodowie oświadczyli, że domagają się zasądzenia od pozwanego kwot po 130.000 zł zadośćuczynienia i po 30.000 zł odszkodowania.

Pismem z dnia 08.10.2013 r. (k.87) powodowie oświadczyli, że rezygnują z żądania zasądzenia na ich rzecz renty określonej początkowo w pozwie, natomiast podtrzymane zostało stanowisko co do wysokości zadośćuczynień i odszkodowań określonych w piśmie uzupełniającym pozew z dnia 08.08.2013 r..

W odpowiedzi na pozew pozwana (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwana wskazała, że w wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego na rzecz strony powodowej zostały przyznane kwoty po 40.000 złotych dla każdego z powodów tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania, uznając to za okoliczność bezsporną. Pozwana uważała, że kwoty te są wystarczające, gdyż nie są one jedynie symboliczne, ale też nie prowadzą nadmiernie do wzbogacenia się poszkodowanych.

Pismem z dnia 9 lipca 2015 r. (k. 170) powodowie sprecyzowali żądania pozwu w zakresie odsetek od kwot dochodzonych pozwem i wnieśli o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki A. P. odsetek od kwot dochodzonych pozwem od dnia 31 lipca 2012 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda S. P. odsetek od kwot dochodzonych pozwem od dnia 12 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. P. był mężem A. P., a S. P. jego synem. (okoliczność bezsporna).

W dniu 5 marca 2012 roku na terenie R. (...) – gmina K., okres S., na drodze klasy (...)nr (...)na (...)km, poszkodowany M. P. będąc pasażerem samochodu marki O. (...) nr rej. (...), (...), kierowanego przez K. W. w następstwie zderzenia O. (...) z jadącym z naprzeciwka samochodem marki V. (...), nr rej. (...) z naczepą marki F. (...), nr rej. (...), których właścicielem jest Z. H., a kierującym pojazdem był P. H., poniósł śmierć na miejscu. (bezsporne)

Posiadacz samoistny pojazdu, którym kierował sprawca wypadku korzystał z ochrony ubezpieczeniowej, wynikającej z zawartej z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. (bezsporne)

Małżeństwo A. i M. P. trwało 8 lat (odpis aktu małżeństwa k. 31).

Małżonkowie mieszkali razem z synem w wynajętym mieszkaniu. A. P. nie pracowała, była na utrzymaniu męża. Małżonkowie mieli oszczędności, które zamierzali przeznaczyć na budowę domu. M. P. pracował w Niemczech, ale małżonkowie rozmawiali ze sobą telefonicznie i internetowo codziennie, widywali się często. Byli bardzo zgodnym małżeństwem, nie występowały między nimi konflikty. Mąż powódki zawsze dbał o ciepłą i rodzinną atmosferę. A. P. dotkliwie przeżyła śmierć męża. Po śmierci męża powódka stała się przygnębiona i smutna, ponieważ straciła najbliższą osobę. Osamotnienie przyczyniło się do przewlekłej i głębokiej depresji. Na powódkę wówczas nagle spadł obowiązek pełnienia funkcji głowy rodziny i zastępowania również ojca małoletniemu. A. P. podjęła pracę, gdyż nie była w stanie utrzymać siebie i syna. Musiała wyprowadzić się z wynajętego mieszkania i zamieszkać z matką w jej mieszkaniu.

Syn poszkodowanego – S. P. w chwili śmierci ojca miał 6 lat i 7 miesięcy. Miał bardzo silną więź z ojcem. Stanowił on dla syna wzorzec moralny i był przykładem do naśladowania. Wspólnie spędzali wolny czas grając w piłkę, bawiąc się, spacerując. Przez wypadek powód stracił możliwość dorastania przy ojcu. Widoczne zaczęły być również zmiany w zachowaniu powoda. Na skutek śmierci ojca, S. P. przestał wykazywać chęć spotykania się z rówieśnikami, a nawet opuszczania mieszkania. Był on bardzo mocno związany emocjonalnie z ojcem. Wspólnie spędzali dużo czasu. Po jego śmierci stał się bardziej nerwowy i nadpobudliwy. Psycholog szkolny stwierdził, że S. nie radzi sobie z emocjami. (zeznania powódki – protokół elektroniczny z 17 czerwca 2015 r. – transkrypcja k. 165-168)

A. P. zgłosiła w dniu 30 czerwca 2012 r. ubezpieczycielowi szkodę w postaci śmierci męża. Takiego samego zgłoszenia w imieniu syna dokonała w dniu 11 lipca 2012 r. (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wypłaciła świadczenia w wysokości 20.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz 20.000 złotych tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej po śmierci M. P. dla każdego z powodów. Pozwany odmówił wypłaty zadośćuczynienia oraz odszkodowania pieniężnego za doznaną szkodę i krzywdę w wysokości przekraczającej kwotę 20.000 złotych dla A. P. i S. P. (bezsporne, k. 77-78).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów, a także opierając się na treści zeznań w charakterze świadka powódki.

Wszystkie zebrane w sprawie dowody Sąd uznał za wiarygodne. W ocenie Sądu przeprowadzone dowody wzajemnie się uzupełniają i przedstawiają jednolity obraz życia powodów sprzed i po wypadku.

Zeznania w charakterze strony złożone przez powódkę są szczerze i wiarygodne. Ich treść koresponduje ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w szczególności z dowodami z dokumentów. Pozwany nie kwestionował wiarygodności tych zeznań.

Postanowieniem z dnia 17 czerwca 2015 r. Sąd oddalił wniosek powodów o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychologa uznając dowód ten za nieistotny dla rozstrzygnięcia (art. 227 kpc). Pomijając fakt, że dowód wniosek dowodowy powoda był ewidentnie spóźniony w świetle zasady wynikającej z art. 217 kpc, zauważyć należy, że ustalenia objęte tezą dowodową nie wymagają wiedzy specjalnej. Zarówno relacje, jakie łączyły powodów ze zmarłym, jak i rozmiar krzywdy powodów winny być wykazane innymi środkami dowodowymi, a nie dowodem z opinii biegłego. Żadna ze stron nie twierdziła, że powodowie doznali jakichkolwiek zaburzeń psychicznych, które wymagałyby oceny przez biegłego psychologa.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne w części.

W poza sporem pozostaje w sprawie odpowiedzialność strony pozwanej (ponoszona w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej) za skutki wypadku komunikacyjnego z dnia 5 marca 2012 r. Podstawa odpowiedzialności pozwanego nie była sporna, dlatego też należy jedynie wspomnieć, iż stosownie do treści art. 34 ust. 1, art. 35 i art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych: z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

Z uwagi na datę szkody mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego na gruncie stanu prawnego obowiązującego po nowelizacji art. 446 kc, dokonanej ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731), skutkiem której został wprowadzony do porządku prawnego art. 446 § 4 kc przewidujący zadośćuczynienie za śmierć osoby bliskiej.

Powodowie domagali się stosownych kwot zarówno z art. 446 § 3 kc, jak i z art. 446 § 4 kc.

Przed przystąpieniem do szczegółowych rozważań odnośnie żądania zasądzenia odszkodowania i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, o czym jeszcze będzie mowa poniżej, należy zauważyć, że roszczenie najbliższych członków rodziny zmarłego o przyznanie stosownego zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę na podstawie art. 446 § 4 kc, które zmierza do zaspokojenia szkody niematerialnej, jest rodzajowo i normatywnie odmienne od roszczenia o przyznanie stosownego odszkodowania z art. 446 § 3 kc, które wymaga wykazania szkody majątkowej polegającej na znacznym pogorszeniu sytuacji życiowej najbliższych członków rodziny poszkodowanego, który zmarł wskutek wynikłego z czynu niedozwolonego uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia (por. wyrok SN z 21 października 2009 r., sygn. akt I PK 97/09, LEX nr 558566).

Treść art. 446 § 3 k.c. stanowi, iż sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Odszkodowanie to obejmuje szkody majątkowe, których nie uwzględnia się przy zasądzeniu renty (art. 446 § 2 k.c.). Szkody te wyrażają się w ogólnym, znacznym pogorszeniu warunków życiowych, w jakich znaleźli się najbliżsi członkowie rodziny zmarłego.

Powoduje ono nie tylko uszczerbek w aktualnej sytuacji materialnej, ale również w możliwości polepszenia warunków życiowych w przyszłości i w ograniczeniu planów życiowych. Nie chodzi przy tym o przyznanie zadośćuczynienia za same cierpienia związane ze śmiercią osoby najbliższej. Natomiast ocena „znacznego pogorszenia” zależna jest od rozmiarów ujemnych następstw natury majątkowej wywołanych przez śmierć osoby najbliższej (por. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 października 1970 r., III PZP 22/70, OSNCP 1971/7-8/120, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 1977 r. IV CR 419/77 opubl. Lex nr 8025).

Przesłanką zasądzenia odszkodowania jest wystąpienie znacznego pogorszenia sytuacji życiowej najbliższych członków rodziny zmarłego. Ocena czy żądanie jest uzasadnione wymaga ustalenia, jaka była sytuacja życiowa rodziny zmarłego przed wypadkiem oraz czy i o ile uległa ona pogorszeniu na skutek jego śmierci. Pogorszenia sytuacji życiowej, o którym mowa w art. 446 § 3 k.c. nie można sprowadzać do prostego zmniejszenia dochodów lub zwiększenia wydatków najbliższych członków rodziny zmarłego. Szkody majątkowe prowadzące do znacznego pogorszenia bieżącej lub przyszłej sytuacji życiowej osoby najbliższej zmarłemu są często nieuchwytnie lub trudne do obliczenia. Często wynikają z obniżenia aktywności życiowej i ujemnego wpływu śmierci osoby bliskiej na psychikę i stan somatyczny, co niekoniecznie przejawia się w konkretnej chorobie (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 lutego 2004 roku sygn. V CK 269/03, opubl. Lex nr 238971).

Znaczne pogorszenie sytuacji życiowej uprawnionego w rozumieniu art. 446 § 3 k.c. zależne jest od rozmiarów ujemnych następstw o charakterze majątkowym, a także zmian w sferze dóbr niematerialnych uprawnionego wywołanych przez śmierć osoby bliskiej, już istniejących oraz dających się przewidzieć w przyszłości na podstawie zasad doświadczenia życiowego. Jego ocena powinna być oparta na szczegółowej analizie sytuacji osoby uprawnionej z uwzględnieniem wszystkich okoliczności, które mają wpływ na jej warunki i trudności życiowe, stan zdrowia (w tym jego ewentualne pogorszenie wywołane śmiercią osoby najbliższej) wiek, stosunki rodzinne i majątkowe, a w odniesieniu do małoletnich dzieci dodatkowo wpływają na warunki wychowawcze i na jej porównaniu z sytuacją, w jakiej znalazłby się uprawniony, gdyby nie śmierć osoby bliskiej. Prawidłowa wykładnia pojęcia "stosowne odszkodowanie" powinna uwzględniać nie tylko okoliczności konkretnej sprawy, ale także realną wartość ekonomiczną. Musi ono wyrażać się sumą wymierną, stanowiącą adekwatne przysporzenie dla uprawnionego, a zarazem uwzględniającą ocenę większości rozsądnie myślących ludzi. Odszkodowanie należne na podstawie art. 446 § 3 k.c. nie jest odszkodowaniem pełnym w rozumieniu art. 361 § 2 k.c., lecz z woli ustawodawcy "stosownym", tj. takim, które ułatwi przystosowanie się uprawnionemu do zmienionej sytuacji życiowej. Dyspozycja tego przepisu nie obejmuje zatem obowiązku wyrównania wszystkich szkód ustalonych detalicznie, pozostających w związku przyczynowym ze śmiercią członka bliskiej rodziny, gdyż ze swej natury jest to kompensacja o charakterze ryczałtowym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2008 roku w sprawie II CSK 143/08, z dnia 16 kwietnia 2008 r. w sprawie V CSK 544/07, z dnia 24 października 2007 r. w sprawie IV CSK 194/07).

Wyżej zaprezentowana wykładnia art. 446 § 3 kc dotyczyła stanu prawnego, w którym brak było odrębnego przepisu regulującego cierpienia związane ze śmiercią osoby bliskiej. Mimo wszystko należy zauważyć, iż wykładnia art. 446 § 3 kc, nawet przed dodaniem przepisu art. 446 § 4 kc, nie dopuszczała kompensowania samej tylko szkody niemajątkowej spowodowanej śmiercią najbliższego członka rodziny.

Przede wszystkim, w utrzymanym w KC przepisie jest mowa o istotnym pogorszeniu się sytuacji życiowej członków rodziny, a nie tylko ich sytuacji materialnej (majątkowej). Trafnie dostrzega się w doktrynie, że śmierć kogoś z rodziny powoduje często po stronie pozostałych jej członków szereg trudno wymiernych i nie zawsze w pełni rekompensowanych przez rentę uszczerbków o charakterze materialnym, których wyrównanie jest w istocie możliwe tylko poprzez przyznanie jednorazowego odszkodowania, przybierające w rozważanym przypadku formę podobną do ryczałtu. (System Prawa Prywatnego Tom 6, rozdział III § 28 ust. V, CH. Beck, Warszawa 2005).

Reasumując powyższe rozważania, należy uznać, iż pozostawienie w porządku prawnym art. 446 § 3 kc skutkuje tym, iż wykładnia tego przepisu powinna skupić się, co do zasady, jedynie na uszczerbku materialnym związanym ze śmiercią osoby bliskiej, który nie może być kompensowany przez rentę. Dodatkowo dyspozycja tego przepisu nie może obejmować, jak ujmowano to wcześniej, uszczerbku o charakterze niemajątkowym, który ma kompensować art.

446 § 4 kc. Toteż praktyczna doniosłość rozwiązania przewidzianego w art. 446 § 3 (zwłaszcza, gdy się ją zderzy z wagą instytucji przewidzianych w art. 446 § 2 i 4 KC) stała się obecnie stosunkowo mniejsza.

Przepis ten (art. 446 § 4 kc) ułatwia dochodzenie zadośćuczynienia, gdyż umożliwia jego uzyskanie bez potrzeby wykazywania jakichkolwiek innych –poza w nim wymienionych – przesłanek. Niewątpliwie wzmacnia też on wykładnię art. 446 § 3 k.c. wiążącą funkcję tego przepisu wyłącznie z ochroną majątkową. Nie można zatem zasadnie twierdzić, że art. 446 § 4 k.c. stanowi swoiste superfluum, pozbawione głębszego sensu normatywnego (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 roku w sprawie III CZP 76/10).

W świetle zebranych przez Sąd dowodów nie budzi wątpliwości, że wskutek śmierci M. P. sytuacja życiowa najbliższych mu osób, tj. żony i syna uległa znacznemu pogorszeniu.

W tym miejscu należy jeszcze raz wskazać, że M. P. był dobrym mężem i ojcem. Zajmował się domem i rodziną na tyle na ile pozwalała mu praca, utrzymywał oboje powodów, ponosił wszystkie koszty utrzymania rodziny. M. P. był osobą pracowitą i zaradną, co pozwalało mu zapewnić godziwe warunki życia żonie i synowi. Równie ważne dla powodów było wsparcie psychiczne ze strony M. P.. Czas trwania małżeństwa powódki jest wystarczającym argumentem dla stwierdzenia, że śmierć męża była dla niej źródłem załamania psychicznego, które musiało wpłynąć na chęć życia, aktywność życiową, kontakty z ludźmi.

Po śmierci M. P., powodowie z pewnością stracili chęć do życia, powódka nie potrafi planować przyszłości. Oboje powodowie nie potrafili sobie poradzić ze śmiercią M. P., korzystali ze wsparcia psychologicznego. W postawie żony ujawnia się niepokój o przyszłość, co jest reakcją naturalną.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, iż sytuacja życiowa powodów po śmierci C. K. uległa znacznemu pogorszeniu, co uznał również pozwany, sporna pozostawała jedynie kwestia, w jakiej wysokości należne im będzie z tego tytułu odszkodowanie.

Pozwany uznał i wypłacił z tego tytułu kwoty po 20.000 złotych. Powodowie podnieśli, iż takie kwoty nie są adekwatne i żądali dopłaty po 30.000 złotych.

Sąd uznał, że dochodzone pozwem kwoty odszkodowań są odpowiednie do rozmiaru szkody, która podlega naprawieniu wedle zasad określonych w art. 446 par. 3 kc. Szkada powódki jest oczywista, pomoc i wsparcie ze strony męża ma konkretną, chociaż trudno wymierną wartość ekonomiczną. Powódka mogła liczyć na taką pomoc przez wiele lat, śmierć męża spowodowała, że musi liczyć tylko na siebie, co przy uwzględnieniu zmian, jakie nastąpiły w jej psychice musi być uznane za wyjątkowo istotne pogorszenie sytuacji życiowej. Jak wynika z dokonanych ustaleń w toku postępowania, powódka A. P. przez rok po śmierci męża nie podjęła pracy, utrzymywała się z oszczędności, które wraz z mężem wspólnie gromadzili (k.165). Obecnie powodowie mieszkają wspólnie u matki powódki w kawalerce, otrzymują od niej również pomoc finansową. Małoletni powód również jest pozbawiony możliwości czerpania pełnej radości z dzieciństwa, oczywiście przede wszystkim przez stratę ukochanego ojca, ale i przez chociażby niemożność wyjazdów na szkolne wycieczki, czy kolonie ze względów finansowych. Powód doznał też takich zmian psychicznych, które bezsprzecznie obniżyły nie tylko jego nastrój, ale także szanse powodzenia w przyszłości, co wpłynie na jego sytuację majątkową. Pomoc, jakiej udzielał mu ojciec również ma wartość ekonomiczną.

W tych okolicznościach wartość odszkodowania należnego powodom w kwotach po 50.000 zł musi być uznana za minimalną.

Zasądzone na rzecz powodów odszkodowania są roszczeniami niezależnymi od należnych im zadośćuczynień, każde z tych roszczeń zmierza do naprawienia innej szkody (krzywdy).

Takie rozumowanie przepisu art. 446 kc w obecnie obowiązującym brzmieniu jest oczywiste. Czym innym jest odszkodowanie, a czym innym zadośćuczynienie. Tym bardziej, iż Sąd Najwyższy w kilku orzeczeniach przyznał, iż nawet w stanie prawnym obowiązującym przed dodaniem art. 446 § 4 kc możliwe było przyznanie odrębnego

zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w postaci szczególnej więzi rodzinnej łączącej osobę zainteresowaną ze zmarłym. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 roku w sprawie III CZP 76/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 roku w sprawie IV CSK 307/09, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 grudnia 2007 roku w sprawie I ACa 1137/07).

Zgodnie z art. 446 § 4 kc sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Nie ulega żadnym wątpliwościom, że śmierć osoby bliskiej zwykle stanowi dla rodziny wielki wstrząs, a cierpienia psychiczne, jakie się z nią wiążą, mogą przybierać ogromny wymiar, tym większy, im mocniejsza była w danym przypadku więź emocjonalna łącząca zmarłego z jego najbliższymi.

Zadośćuczynienie to ma zrekompensować straty niemajątkowe, krzywdę wywołane przez śmierć najbliższego członka rodziny. Istota szkody niemajątkowej wiąże się z naruszeniem czysto subiektywnych przeżyć człowieka. Można przyznać zadośćuczynienie za ból, pewne utrudnienia życiowe, za konieczność zasadniczo odmiennego urządzenia sobie życia (por. M. Olczyk, Komentarz do ustawy z dnia 30 maja 2008r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, Lex).

Należy przy tym zwrócić uwagę, na dwa odmiennie jakościowo żądania. Jeśli ów wstrząs psychiczny przybiera normalne rozmiary, niemalże tożsame u wszystkich osób dotkniętych śmiercią osoby bliskiej - krzywdy w postaci cierpień psychicznych i fizycznych, wówczas kompensata krzywd następuje w oparciu o art. 446 § 4 kc. W sytuacji, gdyby ów wstrząs psychiczny prowadził do rozstroju zdrowia powodów, wówczas należałoby zastosować art. 445 § 1 kc (por. uzasadnienie do powoływanej uchwały Sądu Najwyższego w sprawie III CZP 76/10).

W przedmiotowej sprawie powodowie nie podnosili żądań i twierdzeń w kierunku wykazywania, że śmierć bliskiego wywołała u nich wstrząs psychiczny wywołujący rozstrój zdrowia. Powodowie wskazali jedynie, iż śmierć M. P. doprowadziła do cierpień psychicznych i fizycznych – pogorszenie nastroju, postawa wycofania, trudności w życiu codziennym.

Zadośćuczynienie przewidziane art. 446 § 4 kc ma na celu złagodzenie cierpienia wywołanego utratą osoby bliskiej. Okolicznościami wpływającymi na wysokość tego świadczenia są między innymi dramatyzm doznań osób bliskich zmarłego, poczucie osamotnienia, cierpienia moralne, wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rola jaką w rodzinie pełniła osoba zmarłego, charakter i rodzaj zaburzeń powstałych u osób pokrzywdzonych, stopień w jakim te osoby będą umiały odnaleźć się w nowej rzeczywistości i na ile są zdolne zaakceptować obecny stan rzeczy, proces leczenia doznanej traumy, dalsze funkcjonowanie tych osób w życiu rodzinnym i społecznym. (por. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 kwietnia 2010 r. I ACa 178/10) W tym zakresie pomocnymi przesłankami do ustalenia tego rodzaju relacji będzie m. in. wspólnie zamieszkiwanie rodziny, częstotliwość kontaktów, ich intensywność.

Przynależność powodów do najbliższej rodziny zmarłej nie budziła w sprawie sporu. Pozwany nie kwestionował zasadności twierdzenia pozwu oraz tego, że każdy z powodów był osobą bliską M. P., zarzucał jednak, że krzywda powodów została naprawiona przez zapłatę przyznanego im przez pozwanego zadośćuczynienia w wysokości po 20.000 zł. (odpowiedź na pozew k. 142)

W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy daje podstawy do przyznania każdemu z powodów znacznie wyższych zadośćuczynień niż to ustalił pozwany.

A. P. była żoną zmarłego. Jej więź z mężem była bardzo silna. Małżeństwo trwało na tyle długo, że wytworzyła się pomiędzy małżonkami szczególna relacja oparta na zaufaniu, wzajemnym wsparciu i miłości. Fakt, że małżonkowie, pomimo pracy męża za granicą, mieszkali przez część dni w roku razem z dzieckiem, wspólnie prowadzili gospodarstwo domowe, wspólnie spędzali cały czas, kiedy mąż nie pracował, musiał powodować u powódki A. P. trudne do opisanego cierpienia wywołane stratą męża.

Zgodnie z wiarygodnymi zeznaniami w charakterze strony powódki, relacje z M. P. układały się bardzo dobrze. Powodowie mogli liczyć na wszelkie możliwe wsparcie ze strony zmarłego. W wyniku jego przedwczesnej śmierci rodzina doznała wielkiej straty. Powódka A. P. zawsze miała oparcie w mężu w trudnych chwilach. Nie bez znaczenia jest również, że powódka z dnia na dzień zmuszona została rodzic sobie praktycznie sama. Mąż utrzymywał także całą rodzinę. Brak męża i związana z tym samotność, ból po jego stracie stały się przyczyną depresji. Oboje powodowie korzystali z pomocy psychologa (zaświadczenie z Poradni Psycholog. - Pedagog., k.75).

Okoliczności te w ocenie Sądu świadczą o tym, że powodowie doznali krzywdy podlegającej naprawieniu na podstawie przepisu art. 446 § 4 k.c.

Przechodząc do rozważań na temat wysokości należnego powodom zadośćuczynienia w oparciu o wskazany przepis podnieść należy, iż nie ulega żadnym wątpliwościom, że śmierć osoby bliskiej zwykle stanowi dla rodziny wielki wstrząs, a cierpienia psychiczne, jakie się z nią wiążą, mogą przybierać ogromny wymiar, tym większy, im mocniejsza była w danym przypadku więź emocjonalna łącząca zmarłego z jego najbliższymi.

Zadośćuczynienie to ma zrekompensować straty niemajątkowe, krzywdę wywołane przez śmierć najbliższego członka rodziny. Istota szkody niemajątkowej wiąże się z naruszeniem czysto subiektywnych przeżyć człowieka. Można przyznać zadośćuczynienie za ból, pewne utrudnienia życiowe, za konieczność zasadniczo odmiennego urządzenia sobie życia (por. M. Olczyk, Komentarz do ustawy z dnia 30 maja 2008r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, Lex).

W przedmiotowej sprawie powodowie wskazali i udowodnili, że śmierć M. P. doprowadziła do cierpień psychicznych, w tym poczucia osamotnienia, straty, żalu, tęsknoty, utraty czerpania przyjemności z życia rodzinnego. Cierpienia każdego z nich były równie dotkliwe, jakkolwiek miały z pewnością różny charakter.

W przypadku dziecka, oprócz typowych następstw żałoby, wskutek utraty rodzica powstaje sytuacja, w której traci ono oparcie w procesie dalszego kształtowania się i edukacji.

Mając powyższe na względzie Sąd uznał, że odpowiednią sumą z tytułu zadośćuczynienia pieniężnego za doznana krzywdę będzie wobec A. P. kwota 80.000 złotych i wobec S. P. również 80.000 złotych. Uwzględniając wypłacone powodom kwoty należało zasądzić na rzecz każdego z nich po 60.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Ponadto Sąd zasądził od pozwanego na rzecz A. P. kwotę 30.000 złotych tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia 31 lipca 2012 r. oraz S. P. kwotę 30.000 złotych tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia 12 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty.

W zakresie odsetek, należy odwołać się do treści art. 481 § 1 kc w zw. z art. 817 § 1 kc. Sąd zasądził zatem odsetki na rzecz powodów, zgodnie z żądaniem pozwu – na rzecz A. P. liczone od dnia 31 lipca 2012 r. do dnia zapłaty, zaś na rzecz S. P. od dnia 12 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty.

W zakresie odsetek zasada odpowiedzialności pozwanego jest taka sama co do roszczenia o zadośćuczynienie i odszkodowanie. Sąd Okręgowy w pełni podziela zasadę przyznawania odsetek wynikającą z treści wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2010 r. w sprawie II CSK 434/09, w którym Sąd Najwyższy stwierdził „jest zatem zasadą, że zarówno odszkodowanie, jak i zadośćuczynienie za krzywdę stają się wymagalne po wezwaniu ubezpieczyciela przez poszkodowanego (pokrzywdzonego) do spełnienia świadczenia odszkodowawczego (art. 455 § 1 k.c.). Od tej zatem chwili biegnie termin do odsetek za opóźnienie (art. 481 § 1 k.c.).

W przypadku niniejszej sprawy pozwany potwierdził zarejestrowanie szkody powódki A. P. w dniu 30 czerwca 2012 r., w związku z powyższym roszczenie stało się wymagalne z dniem 31 lipca 2012 r. Analogicznie rzecz się ma w stosunku do drugiego powoda - S. P., którego rejestracja szkody w dniu 11 lipca 2012 r. została również potwierdzona przez pozwanego, a samo roszczenie stało się wymagalne 12 sierpnia 2012 r. (k.77, 78, 171).

W pozostałej części powództwo należało oddalić.

Rozstrzygnięcie o kosztach uzasadnia treść art. 100 kpc. Wobec częściowego tylko uwzględnienia powództwa koszty procesu pomiędzy stronami należało stosunkowo rozdzielić.

Powodowie dochodzili łącznie kwoty 320.000 złotych. Zasądzono na ich rzecz łącznie 180.000 złotych zatem wygrali proces w około 50 %.

Powodowie ponieśli w procesie koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7.234 zł oraz opłaty od pozwu w wysokości po 8.000 złotych, z czego suma wynosi 23.234 zł. Pozwany również poniósł koszty w wysokości kosztów zastępstwa, w wysokości 7217 złotych. Połowa kosztów strony powodowej to 11.617 zł, zaś strony pozwanej to 3.608 zł. Różnica obu kwota stanowi wartość kosztów procesu należnych powodom od pozwanego.

Biorąc powyższe pod uwagę i w oparciu o powołane przepisy prawa, Sąd orzekł jak w wyroku.